

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/5144

2 - Aralık 2008

Sayı : B.13.SGB.0.11.00.00-610 2516
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/5144)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

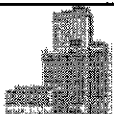
İlgi : 22/10/2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-8964 sayılı yazınız.

Van Milletvekili Fatma KURTULAN'a ait 7/5144 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı

VAN MİLLETVEKİLİ FATMA KURTULAN'NIN 7/5144 ESAS NO'LU YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

4857 sayılı İş Kanunu 10/06/2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kanunun 2 nci maddesine göre, bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye "işçi", işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara "işveren", işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye de "iş ilişkisi" denilmektedir.

Aynı Kanunun 1 inci maddesinde, bu kanunun 4 üncü maddesindeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanacağı belirtilmiştir.

Söz konusu kanunun 10 uncu maddesine göre de, nitelikleri bakımından en çok 30 iş günü süren işlere süreksiz iş, bundan fazla süren işlere sürekli iş denilmektedir.

Geçici ve mevsimlik olarak istihdam edilen işçiler de 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesine göre, bir iş sözleşmesine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan sürekli işçi konumundadır.

Nitekim, yerleşik Yargıtay 9 uncu Hukuk Dairesinin Kararlarına göre de, işyerinde birbirini izleyen belirli süreli hizmet akitleriyle başka bir ifadeyle zincirleme sözleşmelerle çalıştırılan işçilerin başlangıçtan itibaren süresi belirli olmayan hizmet akdi ile çalıştığının kabulü gerektiği belirtilmektedir.

Yine, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "İstisnalar" kısmının 4. maddesinin (b) şıkında "50'den az işçi çalıştırılan (50 dahil) tarım ve orman işlerinin" yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz" hükmü yer almaktadır. Yani İş Kanunu 50 ve daha az işçi çalıştırılan tarım işletmelerini kapsamamaktadır.

Dayanağını 4857 sayılı İş Kanunu'ndan alan "Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" çocuk ve genç işçilerin çalışma yaşamına ilişkin oldukça kapsamlı düzenleme sağlamaktadır. Yönetmeliğe göre;

Madde 1 —Bu Yönetmeliğin amacı, çocuk ve genç işçilerin sağlık ve güvenliklerini, fiziksel, zihinsel, ahlaki ve sosyal gelişmelerini veya öğrenimlerini tehlikeye atmadan çalışma şekillerinin esaslarını belirlemek ve ekonomik istismarlarını önlemektir.

Madde 2 —Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanununun 71 inci Maddesi gereğince, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçiler bakımından yasak olan işler ile 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış genç işçilerin çalışmasına izin verilecek işler, 14 yaşını bitirmiş ve ilköğretimini tamamlamış çocukların çalıştırılabilecekleri hafif işler ve çalışma koşullarına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılabilecekleri ve Çalıştırılamayacakları İşler, Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Esaslarına göre;

Madde 5 —Çocuğun ve genç işçinin işe yerleştirilmesinde ve çalışması süresince güvenliği, sağlığı, bedensel, zihinsel, ahlaki ve psikososyal gelişimi, kişisel yatkınlık ve yetenekleri dikkate alınır.

Çocuk ve genç işçiler, okula devam edenlerin okula devamları ile okuldaki başarılarına engel olmayacak, meslek seçimi için yapılacak hazırlıklara ya da yetkili makamlar tarafından yeterliliği kabul edilen mesleki eğitime katılmasına engel olmayacak işlerde çalıştırılabilirler.

İşverenler çocuk ve genç işçilerin tecrübe eksikliği, mevcut veya muhtemel riskler konularında bilgisizlik veya tamamen gelişmiş olmamalarına bağlı olarak gelişmelerini, sağlık ve güvenliklerini tehlikeye sokabilecek herhangi bir riske karşı korunmalarını temin edeceklerdir.

Uluslararası anlaşmalar kanun hükmünde olup, Ülkemiz, "En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılması"na ilişkin 182 Sayılı ILO Sözleşmesini 2001 yılında onaylamıştır.

Bu Sözleşmeye göre her üye ülke kendi en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğini tanımlayacak ve ulusal bir eylem planı hazırlayacaktır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü Çalışan Çocuklar Dairesi tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 182 sayılı sözleşmesinde belirtilen doğrultuda, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkılarıyla çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin, ortadan kaldırılmasına yönelik olarak "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi" hazırlanmıştır. Bu program ile çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına ilişkin faaliyetlerin, bütüncül, katılımcı ve takvimlendirilmiş bir ulusal program çerçevesinde gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Hazırlanan bu program ile çocukların çalışma yaşamına girmesinde temel nedenleri oluşturan yoksulluğun ortadan kaldırılması, eğitimin kalitesinin ve ulaşılabilirliğinin artırılması, toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılması gibi geniş kapsamlı tedbirlerle başta çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri olmak üzere çocuk işçiliğinin 10 yıllık bir zaman periyodu (2005-2015 dönemini kapsamaktadır) içinde önlenmesini temel hedef olarak belirlenmiştir.

Programa göre öncelikli hedef gruplar "Sokakta Çalışma, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalışma, Tarımda Aile İşleri Dışında, Ücret Karşılığı Gezici ve Geçici Tarım İşlerinde Çalışma" olarak belirlenmiştir. "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi" nin Başbakanlık genelgesi olarak yayınlanabilmesi için gerekli çalışmalar halen devam etmektedir.

ABD Çalışma Bakanlığı-Uluslararası Çalışma Bürosu'nun mali desteğiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü Çalışan Çocuklar Dairesi ile Milli Eğitim Bakanlığı-İlköğretim Genel Müdürlüğü koordinasyonunda IMPAQ firması tarafından yürütülen "Türkiye'de Eğitim Yoluyla Çocuk İşçiliğiyle Mücadele-(Tarladan Okula)" projesi. (2004-2008) 6 ilimizde (Ankara, Gaziantep, Şanlıurfa, Elazığ, Ağrı, Mardin) uygulanmıştır.

Bu proje ile; mevsimlik tarım işçiliğinde çalışan veya çalışma riski taşıyan 10.000 çocuğun çalışma hayatından alınarak uygun eğitim programlarına yönlendirilmesi, ailelerin istihdam imkanları ile sosyal yardım ve hizmetlere erişimlerinin artırılması, çocuk işçiliğinin çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri konusunda çocukların, ailelerin ve toplumun bilinç ve duyarlılığının artırılması hedeflenmiştir. Proje Ekim 2008'de tamamlanmıştır.

Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı'nın Ekim/2008 verilerine göre Türkiye'de mevsimlik işçi sayısı 5.396'dır.

